

Bijlagen bij rapportage 7: tussentijdse voortgang juli 2020 - november 2023

Voortgang en eindafronding projecten

Snel keuze per Portefeuillehoudersoverleg (Poho):

Projecten	Portefeuilles	
1. Leefbaarheid in de dorpen	Ruimte, Mobiliteit & Wonen	<u>3</u>
2. Transformatie centra steden	Economie en Ruimte, Mobiliteit & Wonen	<u>7</u>
3. Voorzieningen voor internationale werknemers (afgerond)	Economie	<u>23</u>
4. Inzet data voor vitale voorzieningen (afgerond)	Ruimte, Mobiliteit & Wonen	<u>24</u>
5a. Keukenkanjers (voortijdig gestopt)	Economie	<u>25</u>
5b. <i>Smikkelen van eetbaar groen*</i>	Economie	<u>7</u>
6. Klaar voor de banen van nu en de toekomst	Arbeidsmarkt	<u>8</u>
7. SPARK Makers zone (afgerond)	Economie	<u>27</u>
8. Nieuwe perspectieven voor boeren (afgerond)	Economie	<u>29</u>
9. Puzzelen met ruimte in het buitengebied	Duurzame Leefomgeving	<u>11</u>
10. Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid	Duurzame Leefomgeving	<u>13</u>
11. AgroProeftuin De Peel	Duurzame Leefomgeving en Economie	<u>14</u>
12. AgriFoodInnovation	Economie	<u>16</u>
13. Ontwikkel- en Expertisecentrum voor duurzame eiwitten (ODE) (afgerond)	Economie	<u>31</u>
14. Circular Food Center	Economie	<u>19</u>
14. Circular Food Center: Innovatieprogramma duurzame verpakkingen (afgerond)	Economie	<u>32</u>
15. GreenTech Park Brabant (afgerond)	Economie	<u>34</u>
16. Direct energie uit mest (afgerond)	Duurzame Leefomgeving	<u>36</u>
16b. <i>Algen als voedingsadditief*</i>	Duurzame leefomgeving	<u>21</u>
17. Datagedreven Agrifoodregio (voortijdig gestopt)	Economie	<u>21</u>
17b. <i>Databehendig MKB*</i>	Economie	<u>21</u>

* doorstart van activiteiten na (voortijdige) beëindiging of afronding

Bijlage 1

Overzicht voortgang per pijler per project

Leeswijzer: De stand van zaken is weergegeven per 31 oktober 2023.

Per project wordt in de tabel aangegeven of het project op koers ligt voor de beoogde eindresultaten. In de volgende rij volgt de begroting met tussen haakjes het bedrag dat uit de rijksbijdrage komt:

- Groen geeft aan of de rijksbijdrage benut gaat worden.
- Oranje betekent een mogelijke onderbesteding van de subsidie.
- Rood geeft in deze monitor aan dat er rijksmiddelen overblijven die door het DB+ herbestemd kunnen worden.

In de laatste regel van elke tabel staat de looptijd met daarbij in kleur de verwachting of de planning wordt gehaald:

- Groen is op koers met de meest actuele looptijd.
- Oranje betekent dat de looptijd wordt verlengd en/of dat de activiteiten achterlopen op de planning.
- Rood betekent een grote achterstand.

Resultaten en bevindingen op de drie onderdelen staan in de laatste kolom. Als er tussen het meetmoment (31 oktober 2023) en het opleveren van deze bijlage aan het DB+ nog nieuwe ontwikkelingen zijn, zijn deze in een voetnoot opgenomen.

GOED LEVEN **Verbeteren van het blijfklimaat**

- We werken samen met 'streekholders' aan het behoud en versterken van de leefbaarheid en vitaliteit van steden, dorpen en het platteland. We houden goede voorzieningen op peil. Samen met het MKB en het onderwijs zetten we in op ontwikkelmogelijkheden en perspectieven op werk voor alle inwoners voor nu en in de toekomst. Met de juiste faciliteiten blijft het talent en daarmee bedrijvigheid voor de regio behouden.

1. Leefbaarheid in de dorpen

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Ontwikkelen en uitvoeren van plannen om kleine kernen aantrekkelijk te houden om er te blijven wonen.</p> <p>Er zijn 4 ontwikkellijnen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dorpen werken samen aan 5 samenwerkingsinitiatieven. 2. Initiatiefrijk dorp. Versnelling en zichtbaarheid van 5 dorpsinitiatieven (kernendemocratie). 3. Gemeente neemt initiatief. Concrete plannen voor ieder dorp in gemeente Sint Anthonis. 4. Verbindende en overkoepelende activiteiten.		<p>Dit programma maakt het mogelijk om projecten voor en/of door inwoners uit te voeren. In oktober 2023 heeft de stuurgroep de laatste projecten goedgekeurd.</p> <p>In de ontwikkellijn 'Dorpen werken samen' zijn alle initiatieven afgerond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'De Food Tour langs 33 kernen in het Land van Cuijk'. • 'De eerste 1000 dagen van een kind'. Het bereiken van de beoogde doelgroep vergt (te)veel inspanning. Er wordt daarom afgezien van een vervolg. • 'Gebiedsorganisatie en gebiedsfonds Heusden'. Zowel een gebiedsorganisatie als een gebiedsfonds blijken op dit moment niet haalbaar. De gemeente onderzoekt nog hoe de groep 'Meedenkers' in een pilotfase voor duurzame ontwikkeling zijn mogelijke meerwaarde kan laten zien. • Het project 'dorps- en wijkplannen Escharen, Gassel, Grave en Velp' als vervolg op de kernen CV's is afgerond. De gebiedsplannen zijn 15 november 2023 aangeboden aan de gebiedsmakelaars van de gemeente Land van Cuijk. <p>De ontwikkellijn 'Initiatiefrijk dorp' heeft vele projecten:</p> <p>Drie projecten zijn afgerond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Van de 33 kernen van het Land van Cuijk is een KernenCV opgesteld. Het project is in oktober '22 afgerond. In de verschillende kernen wordt nu gewerkt aan plannen. • 'Bruisende Brinkkiosk' in Sint Anthonis is geopend en hiermee afgerond. Leerervaringen met de programmering zijn verwerkt in het programma van de kiosk voor 2023. • De inwoners van Vierlingsbeek-Groeningen hebben hun dorpsplan in maart 2023 aan de

wethouder uit Land van Cuijk gepresenteerd met daarin ook aantal concrete activiteiten in uitvoering.

De volgende projecten zijn nog in uitvoering:

- De Stichting Eigen Kweek uit Langenboom is voortvarend aan de slag met realisatie randvoorwaarden in de sociale structuur van het dorp.
- De wijkraad Grave West heeft goedkeuring ontvangen voor een plan om een bestaand gebouw om te vormen tot een multifunctionele accommodatie 'De Wester'.
- De Dorpsraad Velp heeft een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd voor verplaatsing van de gemeenschapsaccommodatie en invulling van kerk en omgeving.
- Ook in Wilbertoord leeft de vraag bij inwoners hoe houden we hart van het dorp leefbaar en welke rol kan het kerkgebouw hierbij spelen.
- Twee inwoners uit de kern Boskant ontvangen ondersteuning voor het proces om tot een dorpspark te komen. Een gedetailleerde tekening is gemaakt als basis voor het hele plan.
- Inwoners van Schaijk ontvangen ondersteuning om met partners uit het dorp te komen tot gezamenlijke invulling van Phoenix 2.0 (gemeenschapshuis).
- Het netwerk van zorgcoöperaties in Noordoost Brabant wordt versterkt door het organiseren van diverse netwerkbijeenkomsten op verschillende thema's.
- Vereniging Kleine kernen wil gemeenten, bewonersinitiatieven en dorps- en wijkraden beter kennis laten maken met een dorpsondersteuner.
- Het project Luisteravonden Wijbosch brengt maandelijks inwoners bijeen door samen te luisteren naar muziek, verhalen, podcast of kijken naar een film. De avonden worden verbonden met een gesprek.
- De dorpsraad van Stevensbeek gaat een nieuwe dorpsvisie maken gericht op het verbeteren, stimuleren en borgen van de leefbaarheid van

het dorp voor de komende 10 jaren. Het betrekken van jongeren is nog een uitdaging.

- Ecobosch wil een duurzame woon-werkgemeenschap met gezamenlijke voorzieningen en aandacht voor elkaar en de natuur.
- Omnipark de Brug in Erp is een grootschalig project. Communicatie naar diverse doelgroepen wordt door financiële bijdrage professioneel ondersteund en begeleid.
- Het dorp Katwijk mist een centrale ontmoetingsplek. Doel van het project is inzicht te verkrijgen voor mogelijkheden voor een dorpshuis.
- In Wanroij is een kernenCV opgesteld. De dorpsraad kan dat met financiële bijdrage uitwerken naar een dorpsvisie.
- Aardgas vrij Vliedberg (wijk in Heusden) is initiatief van bewoners om samen met gemeente, woningbouwcoöperatie en warmtepartner Kelvin duurzame warmtevoorzieningen naderbij te brengen.
- 't Heft wil samen met bestuurders van dorps- en wijkhuizen, gemeenten en kernpartners op gebied van zorg, welzijn en cultuur nagaan hoe een methodische aanpak gericht op leefbaarheid binnen de beschikbare middelen eruit moet zien en wie welke rol daarin moet vervullen.

In de ontwikkellijn 'gemeente neemt initiatief:

- In ieder dorp in de voormalige gemeente Sint Anthonis zijn concrete plannen in uitvoering.
- Een procesbegeleider is aangesteld in Cuijk voor gerichte ondersteuning van 17 initiatieven van inwoners. 8 zijn inmiddels afgerond. Eén is voortijdig gestopt en één is ingetrokken. De andere 7 zijn nog in uitvoering.
- De gemeente Maashorst heeft de samen met inwoners voor alle kernen concept kernen CV's gereed. Alle kernen lopen hun eigen traject.
- De gemeente Maashorst wil binnen de pilot Uden-Zuid onderzoek doen naar de vestiging van een wijkaccommodatie.

		<p>De vierde lijn bevat verbindende en overkoepelende activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leefbaarheidsmonitor Meierijstad is in het najaar 2022 voor de tweede keer opgesteld. De vorige monitor is samen met wijkatlas Heusden gedeeld in de regio. • 'Vitaliteitsscan wijk- en gemeenschapshuizen van de gemeente Meierijstad' is ontwikkeld en uitgevoerd. • Een student Bestuurskunde heeft onderzoek naar de processen voor bewonersparticipatie in de twee gemeenten Sint Anthonis en Cuijk afgerond. • Een andere student, economische geografie, heeft bewonersparticipatie in de 4 deelnemende gemeenten (Land van Cuijk, Meierijstad, Maashorst en Heusden) onderzocht. • Een student van de HAN gaat in Q1 2024 een toolbox opstellen. • Kennisdeling en verbindende activiteiten vinden plaats via o.a. platform <u>Leefbaarheid in de dorpen (met regioredactie)</u>, eigen nieuwsbrief, nieuwsbrief RNOB, <u>Facebook Community Leefbaarheid in de dorpen</u> en <u>LinkedIn Community Leefbaarheid in de dorpen</u> en een leertraject van diverse kennissessies en het leefbaarheidsfestival in oktober 2022. <u>Vereniging Kleine Kernen</u> en <u>ZET</u> zijn actief betrokken.
€ 4.793.000 (€ 1.000.000)		De inschatting is dat de Regio Deal gelden volledig worden benut.
01-10-2020 t/m 31-12-2024		In oktober zijn de laatste projectaanvragen gehonoreerd. In de laatste periode zag het projectteam een toenemende belangstelling.

2. Transformatie centra steden

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Delen van kennis en lokale ervaringen gericht op het verminderen van het aantal m2 winkelruimte en het terugbrengen van wonen en groen in het centrum.		Na accordering van de geactualiseerde detailhandelsvisie op de Regiodag van 1 december 2022 is verkenning gedaan naar het vervolg. In mei 2023 is een projectleider gestart om goede voorbeelden te verzamelen en te delen over: hoe maak je centra duurzamer, compacter en complementair en hoe kom je aan voldoende personeel?. Per centrum wordt een integraal plan opgesteld. De projectleider is enige tijd uitgevallen waardoor er vertraging is opgetreden en nog geen concrete resultaten zijn bereikt.
€ 200.000 (€ 75.000)		Dit project graat niet de volledige begroting realiseren. Er wordt geen termijnbetaling gedaan.
01-07-2021 t/m 31-12-2024		Er komt een aangepast plan en begroting voor het laatste uitvoeringsjaar.

3. Voorzieningen voor internationale werknemers

Het project is op 31-03-2023 afgerond.

4. Inzet data voor vitale voorzieningen

Het project is op 31-12-2022 afgerond.

5a. Voedseleducatie: Keukenkanjers

Het project is op 01-09-2023 voortijdig beëindigd. Een nieuw project Smikkelen van eetbaar groen (zie 5b) onder het programma Voedseleducatie start op 1 januari 2024 .

5b. Voedseleducatie: Smikkelen van eetbaar groen

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Basisschoolleerlingen uit Noordooost Brabant leren over gezonde en duurzame voeding door schooltuinieren en voedselbosjes op het schoolplein bij 40 basisscholen, 50 basisscholen doen mee aan landelijke campagne Week van de schooltuin 2024 en activiteiten in de klas op 85 basisscholen voor 10.000 leerlingen.</p> <p>Borgingsonderzoek over meerwaarde van verving van beide concepten en effectiviteit in het bijzonder voor SES-wijken.</p>		<p>Projectplan is akkoord. De start van het project wordt voorbereid.</p>
€ 512.750 (€ 100.000)		
01-01-2024 t/m 31-12-2024		

6. Klaar voor de banen van nu en de toekomst

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Werken aan een veerkrachtige arbeidsmarkt, met wendbare en weerbare mensen en organisaties, die minder gevoelig is voor conjunctuurschommelingen en waar alle mensen hun talenten benutten, zich blijven ontwikkelen en kunnen meedoen.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • In januari 2023 is het 1werkcentrum online gegaan, waar werkzoekenden, werkenden en werkgevers uit de regio terecht kunnen voor al hun vragen over werk, opleiding en personeel. Het aantal bezoekers van de website laat een stijgende lijn zien. 281 personen hebben eerste half jaar in 2023 gebruik gemaakt van dienstverlening. Alle netwerkpartners uit de regio zijn aangesloten. Dit centrum loopt voorop in de herstructureringsopgave van de arbeidsmarktregio's van het ministerie van SZW. • De focus is verlegd van het nieuwe werk op korte en langere termijn naar krapte op de arbeidsmarkt. Diverse pilots en activiteiten zijn in het kader van de aanpak arbeidskrapte in 2023 opgezet en volop in uitvoering. • Er worden minder filmpjes van werkzoekenden opgenomen dan in 2020 verwacht. Belangrijke redenen corona en AVG UWV kandidaten. Er zijn ook meerdere aanmeldingen die niet tot een filmpje leiden. Dit heeft te maken met de

		<p>doelgroep (zeggen af) en veel mensen zijn snel aan het werk. In totaal zijn sinds officiële lancering (juni 2017) 771 filmpjes gemaakt. 449 mensen (58,2%) zijn aan het werk gegaan vanuit <u>Talent uit Noordoost-Brabant</u>. Er wordt onderzocht of naast jongeren ook statushouders gebaat zijn bij Talent uit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 17 estafettestukjes ‘Keep on learning’ voor werkgevers zijn doorgegeven, waarvan twee in 2023. Er was een succesvolle tweede regionale loopbaandag. De regio investeert mee in het scholingsfonds Brabant Leert. • In 2023 zijn weer diverse ontbijtbijeenkomsten georganiseerd waar zowel <u>duurzame inzetbaarheid (DI)</u> als technologie en organisatie verandering op de agenda staan. Meer dan 50 bedrijven zijn bereikt. Het aantal trajecten loopt achter. Door personeelstekorten zijn bedrijven terughoudend met het opstarten van DI-trajecten. • <u>ZZP NOB Boost</u> heeft weer diverse fysieke kleinere en grotere evenementen kunnen organiseren verspreid over de regio en ondersteuning geboden. Hiermee zijn 282 zzp’ers bereikt. De regio Boost in oktober ‘23 werd door ongeveer 200 personen bezocht. Er is een uitvoeringsplan met financiering voor 2024 vastgesteld. • De cijfers over jeugdwerkloosheid (15-25 jaar) zijn niet beschikbaar. Jongeren zonder startkwalificatie zijn steeds beter in beeld. • 128 laaggeletterden, waarvan 33 met een WW-uitkering en boven de 50 jaar zijn bereikt om vaardigheden te vergroten. Er lopen gesprekken met KWIC college om 150 laaggeletterde jongeren in niveau 1 en 2 die opleiding verlaten extra ondersteuning te bieden.
<p>€ 3.650.000 (€ 1.000.000)</p>		<p>Door de looptijd te verlengen worden de Regio Deal middelen volledig uitgenut.</p>
<p>10-07-2020 t/m 1-7-2024</p>		<p>Verlenging van de looptijd is nodig o.a. om aan te sluiten bij de looptijd van het Brabantse Scholingsfonds.</p>

7. SPARK Makers Zone

Het project is op 30-09-2023 afgerond.

8. Nieuwe perspectieven voor boeren

Het project is op 01-04-2023 afgerond.

FIJN WONEN

Slim inrichten van de leefomgeving

- Mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen en van de noodzakelijke transitie in het landelijk gebied, zonder dat deze elkaar gaan bijten, zoeken naar winwin en fors reduceren hinder door schadelijke uitstoot: gebiedsregie door overheden!
- Voorkomen verloedering landelijk gebied, voorkomen criminaliteit en ondermijning, mogelijk maken herinrichting voor andere (groene) functies.

9. Puzzelen met ruimte

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Vitaal buitengebied helpen creëren, door lopende gebiedsprocessen te ondersteunen en de verschillende ruimtelijke opgaven te koppelen, zodat er maximaal gebruik kan worden gemaakt van kansen en uitdagingen. Een koppelteam helpt gemeenten om samen met omwonenden, ondernemers en andere betrokkenen diverse gebiedsvraagstukken in zeven gebieden zo goed mogelijk met elkaar te verbinden. Het koppelteam beschikt over een budget om, waar nodig, die ruimtelijke arrangementen aan te jagen en te stimuleren.</p> <p>Leren is een belangrijk onderdeel: als regio (en dus betrokken organisaties en individuen) leren om integraal te werken (als één-overheid)</p>		<p>Voor het interdisciplinair koppelteam (waterschap, gemeente, provincie, RNOB) ontbreekt sinds enkele maanden de personele inbreng van de provincie. Omdat er in veel gebieden de uitdaging speelt op zowel stikstof als ‘werken als één overheid’ heeft het koppelteam een botsproef ontwikkeld en uitgevoerd. Doel van de botsproef is om hardnekkige problemen en vertragers beter te begrijpen én vooruit te komen. Er is in een intensief proces met agrariërs, overheden, experts en ketenpartijen gesproken en de confrontatie aangegaan in één ruimte over botspunten. Conclusies en aanbevelingen en de toegepaste methodiek worden breed gedeeld.</p> <p>Alle gebieden liggen op koers in uitvoering van hun projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aadal: koppeling tussen gebiedsontwikkeling en aanpak stikstof (GGA groenblauw): de integrale visie is opgesteld en wordt nu uitgewerkt in een uitvoeringsagenda waar per deelgebied afspraken worden vastgelegd. Voor het gebied wordt het principe van water en bodem sturend uitgewerkt. De uitkomsten zijn voor andere (deel)projecten bruikbaar. • Maasheggen (met Unesco biosfeerstatus): koppeling tussen gebiedsontwikkeling en recreatie/cultuurhistorie: ‘Het perspectief van Maasheggen UNESCO Man & Biosphere 2023 – 2028’ is vastgesteld. Vijf projecten ontvangen subsidie: culturele identiteit, monitoring Kraaijbergse plassen, streekproduct-ontwikkeling, visie en gezondere samenleving. • Maashorst/Geopark: natuur en landschapsontwikkelingen en het versterken van toeristische recreatieve mogelijkheden; verkenning naar een GGA status is uitgevoerd. Het traject om gebiedsvisie te actualiseren loopt. Koppelteam zet zich in om gebied bij provincie op agenda te krijgen voor de gebiedspropositie. Werkgroep Hooge Vorssel is actief met vormgeving van het gebied, samen met bewoners en stakeholders.

		<ul style="list-style-type: none"> • Vught/Margriet: koppeling buitengebied Vught aan stikstofaanpak Natura 2000 Vlijmens Ven/ Bossche broek; een integrale bestuursopdracht is vastgesteld en sinds januari 2023 is projectleider gestart met de uitvoering. Samen met agrariërs wordt gewerkt aan omschakeling naar andere teelttechnieken en bodembeheer. • Dommelvallei/ beneden Dommel: watervraagstuk koppelen met ecologische, klimaatadaptieve en recreatieve mogelijkheden. Het projectplan voor het gebiedsproces is onlangs goedgekeurd. Er zijn ook gesprekken met gemeente Boxtel over samenwerking in andere projecten in Dommelvallei. • Raamvallei: waterbergingsopgave koppelen met natuurontwikkeling en een koppeling tussen agrarische en recreatie ondernemers. De kansrijke koppelkansen zijn in beeld. Er is sinds kort externe capaciteit beschikbaar bij de gemeente voor verdere uitvoering. • Nieuw Laar: proeftuin omschakeling naar circulaire veehouderij. Gebiedsvisie is vastgesteld. Er is een juridisch complexe situatie ontstaan, omdat uitbreiding van twee varkenshouderijen niet langer wenselijk is, maar juridisch wel mogelijk (eerder afgegeven vergunning). Puzzelen met Ruimte ondersteunt de projectleider met denkkracht. • Vital zone voor ontwikkeling van gezonde en duurzame wijken/kernen: geleerde lessen zijn opgeleverd. Nu ondersteunt het instituut het koppelteam bij het faciliteren van doorbraken en het vergroten van engagement.
<p>€ 4.250.000 (€ 1.650.000)</p>		<p>De botsproeven waren onvoorzien, maar passen in de begroting. Door deze extra activiteit wordt volledige realisatie van de begroting voorzien.</p>
<p>01-01-2021 t/m 31-12-2024</p>		<p>Gebiedsprocessen zijn nooit af. Beoogde activiteiten in de gebieden worden binnen de looptijd afgerond.</p>

10. Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Tien integrale gebiedsontwikkelingstrajecten in zeven gemeenten (de herindelingen per 1-1-2022 brengt dit aantal naar vier) ruimte bieden voor economische ontwikkelingen door saneren stallen. Deelbaar en overdraagbaar maken van methodiek en ervaringen op het gebied van gebiedsgerichte aanpak die bijdragen aan vitaal en weerbaar buitengebied. Pilot vergroten weerbaarheid om ondermijning tegen te gaan.</p>		<p>De tien gebieden bij vier gemeenten (na herindeling) zijn in oktober 2021 definitief geselecteerd. Afgelopen periode is de onderlinge samenwerking geïntensiveerd door oprichting van een kernteam voor intervisie, opstellen van het handboek en organisatie van het slotevent (7 november 2024). Alle 10 gebieden hebben de personele bezetting op orde. De maximale looptijd is te kort om de processen in alle gebieden af te hebben waarbij daadwerkelijk nieuwe activiteiten zijn gestart of stallen gesloopt. Processen lopen veelal trager dan verwacht. Leerpunten uit de processen worden zowel bestuurlijk als ambtelijk volop gedeeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eén gebiedsontwikkeling (Elzen in Boekel) is zo goed als gerealiseerd. Bij volledige uitvoering is er in dit gebied ongeveer 7.300 m2 stallen gesloopt. In de 10 gebieden samen staat de teller op ruim 115.000m2. • De overige 9 gebiedsprocessen doorlopen ieder hun eigen proces en tijdspad. Het stoppen en het omschakelen naar een andere activiteit en/of het daadwerkelijk slopen van de bijgebouwen/stallen vergt veel tijd. Gemeenten kunnen dit proces niet versnellen. Zij faciliteren het begeleidingsproces. • De pilot ‘Samen de handen uit de mouwen’ om ondermijning in het buitengebied tegen te gaan is in uitvoering. De samenwerking met ZLTO, politie en het Openbaar Ministerie gaat goed en heeft geleid tot een convenant, <u>concrete producten</u> om agrarisch ondernemers weerbaarder te maken en instrumenten voor gemeenten: beleidsregels Algemene Plaatselijke Verordening en een indicatorenset voor erfbetreders. Er is onderzoek gedaan naar de sluitingen op basis artikel 13b Opiumwet. De relatie met de ZLTO is versterkt. Periodiek is er overleg met de contactpersoon Veilig

		buitengebied. Speciale aandacht is er voor agrarische vrouwen en hun rol bij de weerbaarheid van het platteland. De documentaire 'de pijn op het platteland' is gelanceerd. Verschillende ZLTO afdelingen in de regio houden bijeenkomsten over ondermijning. Een motie is eind mei 2023 in de Tweede Kamer aangenomen om de aanpak landelijk uit te rollen.
€ 2.600.000 (€ 1.300.000)		De verwachting is dat de rijksmiddelen volledig besteed gaan worden.
01-09-2020 t/m 31-12-2024		Personele capaciteit is beschikbaar. Er moet in 2024 veel werk worden verzet om de beoogde resultaten te behalen.

11. AgroProeftuin de Peel (APdP)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Field lab voor agrarische vernieuwing in Noordoost-Brabant. Hier werken agrarische ondernemingen samen met kennisinstellingen en overheden aan de omslag naar kringlooplandbouw. Hierbij worden onder meer instrumenten ingezet als een bijdrage- en subsidieregeling voor ondernemers; experimenteerruimte; lokaal verankerde en door boeren, inwoners en overheden vertrouwde monitoring; en kennisverspreiding.		<ul style="list-style-type: none"> • Negen aanvragen <u>subsidiereregeling Kringlooplandbouw</u> (maximaal € 50.000 subsidie) en 24 bedrijven hebben een toekenning gekregen van de <u>bijdrageregeling Kringlooplandbouw</u> (maximaal € 5.000 bijdrage). Eind november zijn 3 nieuwe subsidies aangevraagd en worden komende periode beoordeeld. Als deze alle drie worden gehonoreerd zijn er geen nieuwe aanvragen meer mogelijk. • Tien systeemveranderingsprojecten zijn gestart. Het Boeren Innovatie Netwerk (BIN) levert steeds meer resultaten. Ondernemers gaan dankzij BIN inzien dat verandering echt nodig is en dat daar mogelijkheden voor zijn. • Zestien experimenten zijn op de <u>proeflocatie</u> in uitvoering, deels weer nieuwe ten opzichte van 2022. De experimenten worden begeleid door het team van AgroProeftuin de Peel en gemonitord door kennisinstellingen. Resultaten zijn eind 2023 beschikbaar. Voor teeltjaar 2024 is de proeflocatie weer beschikbaar.

		<ul style="list-style-type: none"> • In het kader van het boeren innovatienetwerk en veehouderij en akkerbouw worden er diverse monitoringsactiviteiten verricht bij individuele veehouderijen en akkerbouwers, gericht op bodem en water. In deze metingen is een duidelijke rode lijn te zien: een belangrijke toevoegde waarde in het meten van nitraat residu. • Samenwerking met kennisinstellingen (mbo, hbo en wo) loopt in diverse initiatieven. Met WUR/Vredepeel wordt intensief samengewerkt o.a. het nieuwe Fieldlab project. <p>Diverse bijeenkomsten zijn georganiseerd, gericht op kennisdeling en versterking van de positionering en bekendheid van de proeftuin. Een groot bord is geplaatst bij de proeflocatie om zichtbaarheid te vergroten. De website biedt veel informatie. Samen met de gemeente Maashorst is een bid boek opgesteld voor een bezoekersfaciliteit bij de proeflocatie binnen een grotere campus in de gemeente.</p>
€ 3.040.000 (€ 1.000.000)		Bestedingen lopen op koers volgens nieuwe financiële planning van mei 2023. Binnen het programma zijn middelen verschoven.
10-07-2020 t/m 31-12-2024		Het streven is om eerder, medio 2024 de projectactiviteiten afgerond te hebben. Een aantal projecten die met subsidie kringlooplandbouw worden uitgevoerd, zullen eind 2024 pas hun project afronden. Daarna kan het programma pas financieel worden afgerekend.

ANDERS WERKEN

Ontwikkelen van een economisch perspectief

- We realiseren open innovatie zodat AgriFoodsector transformeert naar een veerkrachtige sector die precies, waardevol, verbonden en circulair is. We ontwikkelen nieuwe verdienmodellen en andere bedrijvigheid door slimme toepassingen van nieuwe kennis en (digitale) technologieën. Hiermee kunnen we kringlopen sluiten en voedsel maken én eten met minder verspilling.

12. AgriFood Innovation (AFI)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>AFI-generiek: het versterken van de verbinding tussen bedrijven en kennisinstellingen in de agrifood en de innovatieve maakindustrie, twee systemsprongen en vier businesscases op het snijvlak van agrifood, high tech, data en ICT:</p> <p>Systemsprong Digitale gewasketen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Autonome akker 2. Slimmer Telen <p>Systemsprong Slimme Varkensketen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Verbeteren niveau van diergezondheid 4. Sturen en sorteren op kwaliteit 		<p>AFI is nauw betrokken bij de <u>provinciale Innovatieagenda Landbouw en Voedsel voor de zogenaamde drivers</u> smart farming dierlijk, smart farming plantaardig, eiwittransitie, en kringlopen sluiten. Voor het uitbouwen van de AFI community worden kleinere thematische bijeenkomsten georganiseerd om de 'diepte' in te gaan. Via de nieuwsbrief en tijdens de jaarlijkse meet up worden de voortgang van alle businesscases en verkenningen gepresenteerd. Door de businesscases worden ook eigen bijeenkomsten georganiseerd of zij presenteren zelf de bevindingen. AFI gaat zich komende periode extra inspanningen leveren om het ecosysteem van smartfarming plantaardig beter te laten functioneren.</p> <p>Er is een expertteam vanuit TU/e, HAS en WUR die als klankbord fungeert voor huidige projectleiders en programmamanagement en waarmee nieuwe businesscases kunnen worden besproken. De nieuwe businesscases worden ook met andere ontwikkelmaatschappijen uit de provincie en de BOM besproken.</p> <p>Er zijn twee nieuwe businesscases. In juni 2023 is de 'Verwaardig aardappelnevenstromen' gestart. Partners in deze case zijn Agristo, Pake Kroef, Duynie en Lamb Weston. In september 2023 is de intentieverklaring ondertekend waarin de activiteiten verder zijn geformaliseerd. Eind juli 2023 is 'Multigassensoren' gestart voor toepassing in de intensieve en extensieve veehouderij. Geïntegreerde fotonica wordt gezien als sleuteltechnologie en de nieuwe generatie chips (naast de elektronische chips).</p> <p>Autonome akker</p> <p>De Robot One van Pixelfarming wordt steeds verder verfijnd en tools worden toegevoegd. Zes ondernemers hebben de Robot One in teeltseizoen 2023 actief gebruikt. Via expertteams wordt de</p>

robot op steeds meer gewassen getest. Dit jaar o.a. voor knolselderij en prei. Er wordt ook gewerkt aan een eenvoudige instructie zodat ondernemers zelf met de robot kunnen werken. Met behulp van beeldherkenning en AI worden alle planten gelokaliseerd. De ondernemer bepaalt welke bewerking door Robot One moet worden uitgevoerd. Ieder gewas vraagt een andere instelling. Er is een lijst van ondernemers die een robot willen aanschaffen. Hiervoor moeten ze wel eerst getest worden of de robot aan de wensen van de ondernemer kan voldoen. Een demo-vloot is nog niet beschikbaar. Hierover lopen nog gesprekken.

Slimmer Telen

De Precisie Academie (e-learning en praktijkdag 'Smart3r Symposium') wordt vraaggestuurd ingezet voor ondernemers, ook in samenwerking met BodemUp. De e-learning modules zijn verbeterd om minder te hoeven lezen. Er is een dashboard beschikbaar met open data, data verkregen uit IBP verbonden peelploeftuinen, HAS studentenprojecten en machine data; de data kan worden aangevuld met eigen sensor, lab of handmatige gegevens, indien beschikbaar. Door de GIS module is het mogelijk om omliggende percelen onderling te vergelijken. Komende winterperiode wordt gebruikt om de koppeling met financiële analyse teelthandelingen verder uit te werken. Een externe partij heeft aanbevelingen hiervoor opgeleverd. De 'Boerderij van de toekomst Zuid oostelijk zand' wordt in het nieuwe fieldlab regionaal ZO Zandgebied verder ontwikkeld, samen met WUR Vredepeel en AgroProeftuin de Peel.

Sturen en sorteren op kwaliteit

De visionstechnologie (hyperspectraal meetsysteem) is nu ruim een jaar geïnstalleerd in een slachtlijn voor metingen aan de ham van het varken. Afgelopen half jaar is veel tijd besteed aan de koppeling van de camerabeelden per karkas aan de overige slachtdata die vastliggen in een 'Marel systeem'. Er wordt ook gezocht hoe de meetcamera beter bestand kan worden tegen de omstandigheden in een slachterij. Een

		<p>validatieproef van de voerproef van Franssen Gerrits bij Schothorst Feed Research is in juni '23 gestart. Met deze technologie is direct de vetkwaliteit inzichtelijk en kan op basis daarvan worden bepaald voor welke afzetmarkt het vlees het meest geschikt is. Vraag en aanbod worden zo beter op elkaar afgestemd. De varkenshouders krijgen real-time inzicht in de kwaliteit van de geleverde varkens en kunnen op basis daarvan fokkerij en voer beter sturen.</p> <p>Verbeteren niveau van diergezondheid Alle klimaatsensoren voor in de stallen zijn geleverd aan ongeveer 100 varkenshouders. De datasets, stalfactoren in combinatie met karkassamenstellingen (slachtlijn) breiden zich snel uit. De data worden vertaald naar bruikbare handvatten voor varkenshouders (dashboards, weekrapporten, benchmarks). Er is een klimaatstalindex ontwikkeld en deze wordt in het project geïntroduceerd. Deze methode kan na afloop, ook zonder subsidie, worden voortgezet. De PDeng studie wordt in Q1 2024 afgerond. Klimaatdeskundigen zijn ingeschakeld om varkenshouders te begeleiden om de inzichten uit de data toe te passen in de praktijk naar een optimale diergezondheid. De intensiteit van de begeleiding is afgelopen periode verminderd. Sommige bedrijven hebben minder aandacht nodig omdat zij het goed doen.</p>
<p>€ 11.770.000 (€ 1.350.000)</p>		<p>De rijksmiddelen worden waarschijnlijk niet volledig benut. In januari '24, als de jaarplannen definitief zijn, is er meer duidelijkheid. De tweede lening voor de leadpartner (publieke co-financiëring) ligt nog voor bij de provincie. In Q1 2024 wordt deze verstrekt. Dit was een langdurig proces.</p>
<p>10-07-2020 t/m 31-12-2024</p>	<p>groen</p>	

13. Ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame eiwitten (ODE)

Het project is op 31-12-2022 afgerond.

14. Circular Food Center (CFC)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Wereldwijd koploper en voorbeeld zijn in de aanpak van verspilling. Ondernemers en onderzoekers ontwikkelen samen met studenten businesscases, onderzoek-, onderwijs- en ontwikkelingsprogramma's om de ketens van voedsel en voedselverpakkingen verspillingvrij te maken.</p>		<p>Innovatieprogramma circulaire verpakkingen Dit deelproject is op 31-12-2023 afgerond.</p> <p>Stichting Samen tegen Voedselverspilling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn meer meerdere manieren om als gecommitteerd stakeholder aan te sluiten. Er zijn nu zo'n 300 partijen (ruim boven de target van 200):<ul style="list-style-type: none"> - 108 stakeholders zijn aangesloten bij Stichting Tegen Voedselverspilling. - Aan de <u>Verspillingsvrije Week</u> deden 160 partners actief mee. Dit zijn er weer meer dan in 2022. Dit jaar was er veel landelijke media aandacht voor deze week. 6,8 miljoen Nederlanders hebben in die week iets gehoord over voedselverspilling en 5 miljoen Nederlanders deden tijdens die week iets extra's. - 3 bedrijven hebben in 2023 gebruik gemaakt van een voucher. Dat brengt het totaal op 18 uitgegeven vouchers. - 25 bedrijven (als niet-stakeholder) rapporteren vrijwillig over hun verspillingcijfers. • Er zijn drie clusters: circulaire, dierlijke eiwitten, brood en 'food2food'. In een cluster werken bedrijven samen aan verschillende businesscases met als doel 15% minder verspilling in de voedselketen. <p>De samenwerkingen met het onderwijs (bo/vo/mbo/hbo/wo) is in volle gang. De ingebrachte onderzoekscasus 'Vries-vers brood' binnen het onderzoeksprogramma duurzame verpakkingen is afgerond. De resultaten zijn besproken in afspraken met enkele retailers.</p>

		<p>Dit schooljaar 2023/2024 worden challenges uitgevoerd op HBO (3de editie, aftrap was 12 september '23) MBO (5^e editie staat open voor nieuwe inschrijvingen) en VO/Technasium (nog onbekend of er nieuwe editie komt). Basisschoolleerlingen worden betrokken via Smaakmissie Voedselverspilling en activiteiten tijdens Verspillingsvrije week zoals een quiz. In het online lesprogramma 'Weet wat je eet' is een praktische opdracht toegevoegd over voedselverspilling.</p> <p>In 2023 was weer de Brabantse Meesterchef in samenwerking met provincie en MBO KW1C, (V)Mbo teams. Hier nemen teams het tegen elkaar op door duurzaam en verspillingvrij te koken.</p> <p>Het SIA-NWO project 'voorkomen voedselverspilling' met 4 HBO instellingen wordt dit jaar afgerond.</p> <p>De voorbereidingen zijn gestart voor een internationale conferentie Food Waste Free Europe' op 18 en 19 juni 2024. Het doel is stakeholders (250-400) bij elkaar brengen om resultaten en bewijslast uit te dragen, te etaleren en zorgen voor verankering in het systeemveranderingsproces.</p>
<p>€ 5.125.000 (€ 1.145.200)</p>		<p>275.200 extra Regio Deal middelen zijn via herbestemming toegekend. De begroting is ook met dat bedrag verhoogd.</p>
<p>01-10-2020 t/m 31-12-2024</p>		

15. Green Tech Park Brabant (GTPB)

Het project is op 1-10-2023 afgerond.

16a. Direct energie uit mest

Het project is in Q1 2023 afgerond. Als vervolg op dit project is project 16b gestart.

16b. Algen als voedingsadditief

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Bepalen of het starten van een breder wetenschappelijk onderzoek naar het toepassen van algen als additief in de melkveehouderij nuttig en noodzakelijk is. Indien positief, het opstellen van een gedragen onderzoeksopzet en -organisatie (en financiering) voor breder onderzoek.		De beschikking is verstrekt. Project is gestart.
€ 64.130 (€ 64.130)		Er is geen co-financiëring op dit project.
31-10-2023 t/m 31-12-2024		

17a. Datagedreven Agrifoodregio

Het project is 01-03-2023 voortijdig gestopt. Een deel van de activiteiten is doorgestart in project 17b met een andere penvoerder.

17b. Databehendig MKB

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Vergroten databewustzijn en -activiteit van 100 (stuwend) MKB bedrijven in Noordooost Brabant met inzet van een datacoach.		De beschikking is verstrekt. Het project is gestart met werving van de coaches. Medio januari zijn hierover de afrondende gesprekken. Zodra het team compleet is, start de uitvoering.
€ 226.245 (€ 142.980)		
1-12-2023 t/m 31-12-2024		

Bijlage 2

Afgeronde projecten

Leeswijzer: Voor afgeronde projecten is er ook gewerkt met een stoplichtenmodel. Het onderdeel looptijd is vervallen en vervangen door borging.

Doelstelling en output:

- Groen: doelstelling en de resultaten zijn bereikt.
- Oranje: doelstelling is deels bereikt en meerderheid van de beoogde resultaten.
- Rood: doelstelling is niet gerealiseerd. Project is voortijdig beëindigd.

Borging: direct vervolg na afloop project:

- Groen: project/programma/aanpak wordt na afloop van de Regio Deal gecontinueerd/ beleid is geïmplementeerd en wordt regionaal gemonitord.
- Oranje: een aantal activiteiten krijgt een vervolg, het project zelf krijgt geen vervolg, maar leerervaringen zijn vastgelegd en worden meegenomen bij vergelijkbare vervolgactiviteiten.
- Rood: project krijgt na afloop van de Regio Deal geen vervolg, terwijl opgave nog steeds actueel is en/of genoemd is in de agenda van RNOB, AgriFood Capital of Noordooost Brabant Werkt.

Begroting:

- Groen: rijksmiddelen zijn volledig besteed en publieke- en overige financiering is gerealiseerd.
- Oranje: rijksmiddelen zijn volledig besteed, maar minder realisatie op publieke- en overige financiering.
- Rood: rijksmiddelen zijn niet volledig benut.

GOED LEVEN

Verbeteren van het blijfklimaat

- We werken samen met 'streekholders' aan het behoud en versterken van de leefbaarheid en vitaliteit van steden, dorpen en het platteland. We houden goede voorzieningen op peil. Samen met het MKB en het onderwijs zetten we in op ontwikkelmogelijkheden en perspectieven op werk voor alle inwoners voor nu en in de toekomst. Met de juiste faciliteiten blijft het talent en daarmee bedrijvigheid voor de regio behouden.

3. Voorzieningen voor internationale werknemers

Doelen	Eind- resultaat	Resultaten en bevindingen
Maken van regionale afspraken over - ook grootschalige - huisvesting (kwaliteit, ambitie, toezicht en handhaving), integratie en participatie (sociaal domein) van internationale werknemers en onderzoek naar een regionaal Migratie Informatiepunt (MIP).		Het handelingsperspectief 'Huisvesting, integratie en participatie van internationale werknemers in de regio Noordooost-Brabant' wordt in 10 gemeenten toegepast. De gemeente Heusden sluit aan bij de regio Hart van Brabant. Het perspectief is bedoeld om ongewenste waterbedeffecten tussen de gemeenten onderling te minimaliseren. Het eindproduct is een regionaal advies. Het is gedurende de looptijd van 2,5 jaar niet gelukt om te komen tot regionale afspraken over extra bedden en een regionale integratieaanpak.
Borging direct na afloop project (maart 2023)		<p>Het eindadvies met daarin het woonverdelingsvraagstuk, draagvlak voor het welzijn van internationale werknemers, het migratie informatiepunt en de veiligheidsaanpak wordt tijdens de bestuurlijke Regiodag van 29 juni 2023 besproken.</p> <p>De regionale coördinerende rol op dit regionaal advies wordt belegd bij de bestuurlijke kopgroep Werkgelegenheid van RNOB. Alle gemeenten krijgen te maken met wet- en regelgeving na verdere uitwerking van de commissie Roemer-adviezen (o.a. verhuurderschap en zorgplicht bij registratie).</p>

		Deelname aan dit Regio Deal project levert gemeenten in de regio een voorsprong op. De provincie blijkt een belangrijke schakel. Samen met hen wordt het wel mogelijk om een Migratie Informatiepunt (MIP) op te zetten. De gemeente Meierijstad gaat dit MIP trekken, waar mogelijk in samenwerking met de gemeente Boxtel. De provincie gaat een grotere rol spelen zodra landelijk het aandachtgroepenbeleid wonen is vastgesteld.	
Begroting			
	<u>Begroting</u>		<u>Realisatie</u>
Rijksbijdrage	€ 0	Rijksbijdrage	€ 0
Publieke cofinanciering	€ 200.000	Publieke cofinanciering	€ 195.913
Overige financiering	€ 0	Overige financiering (in kind)	€ 0
<u>Totaal</u>	€ 200.000	<u>Totaal</u>	€ 95.913
		<p>Voor de proeftuin Brabants Migratie Informatiepunt stelt het Rijk 2 miljoen euro beschikbaar. Ook de provincie gaat hierin extra investeren (750.000 euro).</p> <p><u>Financiële bijvangst</u>: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties tipte in 2020 over kansen voor bijdragen aan huisvesting voor arbeidsmigranten. Zes gemeentelijke voorstellen uit Noordooost-Brabant zijn gehonoreerd, in totaal voor 2,2 miljoen euro extra steun.</p>	

4. Inzet data voor vitale voorzieningen

Doelen	Eind-resultaat	Resultaten en bevindingen
Ontwikkelen van een dashboard om data over vervoersbewegingen, van kwetsbare inwoners naar publieke voorzieningen, te vertalen naar bruikbare informatie en oplossingen.		Het eindproduct is een gebruiksklare Data-Exchange portal (DEP): het eenvoudig, veilig en verantwoord kunnen werken met data als onderbouwing voor beleidskeuzes. Nieuwe bedrijven blijken bereidwillig om via deze veilige exchange route data te delen. Dat is onverwachte winst. De Regiotaxi heeft de DEP aangeschaft en gaat deze gebruiken.

Borging direct na afloop project (december 2022)		De bouwer van de DEP (Data Streams) biedt drie usecases aan om het werken in de praktijk te ervaren. De eerste usecase is de woningbouwversneller. Dit is samen met minimaal één andere gemeente uit de regio. Op jaarbasis kost het DEP ca. € 40.000, inclusief helpdesk functie, voor de hele regio waarbij het aantal onderzoeksvragen geen beperking kent. In de loop van 2023 vindt besluitvorming plaats op basis van de drie cases. Het instrument is te duur voor één gemeente alleen.	
Begroting			
	<u>Begroting</u>		<u>Realisatie</u>
Rijksbijdrage	€ 0	Rijksbijdrage	€ 0
Publieke cofinanciering	€ 37.500	Publieke cofinanciering	€ 66.000
Overige financiering	€ 22.500	Overige financiering (in kind)	€ 36.000
<u>Totaal</u>	€ 60.000	<u>Totaal</u>	€ 102.000
		<p>Toelichting op afwijking: de overige financiering uit de begroting bleek toch publieke cofinanciering te zijn. Het is de bijdrage van de provincie Noord-Brabant aan de Regiotaxi.</p> <p>Door de bouwer van DEP zijn x uren in kind ingezet. Dat heeft een waarde van 720 uren x € 50 = € 36.000.</p>	

5a. Voedsel educatie: Keukenkanjers

Doelen	Eind-resultaat	Resultaten en bevindingen
Ontwikkelen interactief, gevalideerd lesprogramma over voedsel voor het primair onderwijs in het hele land samen met Food Valley en Greenport Venlo.		Voor de uitvoering van dit project is in augustus 2021 de Stichting Keukenkanjers opgericht. Deze stichting wordt eind 2023 opgeheven omdat de stichting het niet voor elkaar kreeg om de middelen voor verdere uitrol rond te krijgen. Middelen die nodig zijn voor o.a. landelijke organisatie en blijvende verbetering van de methodiek. Daarom is het beter om nu te stoppen en niet te wachten tot het einde van het project. Er zijn een methodiek, een aantal leerstraten en een handboek voor voedsel-belevingsonderwijs

		<p>ontwikkeld. Deze zijn in het schooljaar 2021/ 2022 uitgetest op 5 scholen in de groepen 5 t/m 8, waarvan 3 in Noordoost Brabant. Er zijn 180 leerlingen bereikt. Door corona is de start van de pilot meerdere keren uitgesteld. De aanpak is geëvalueerd door de Universiteit van Maastricht. Er is, ondanks vele inspanning, nooit een tweede pilot kunnen starten. Het concept Keukenkanjers is gestoeld op lokale organisatie. Iedere gemeente heeft een eigen locatie, met een eigen coördinator en groep vrijwilligers. Het werven van locatiecoördinatoren is niet gelukt. Dit blijkt lastig landelijk aan te sturen. Deze coördinator is de spil binnen een gemeente, zoekt en selecteert de telers, een kok, een kooklocatie, vrijwilligers en houdt contact met de scholen en zoekt naar financieringsmogelijkheden. Daarnaast bleken de kosten van dit type belevingsonderwijs voor de scholen te hoog. Zonder hoge bijdragen van de scholen kwam de financiering niet rond.</p>																				
Borging		<p>Kinderen op basisscholen in Noordoost Brabant bewust maken van hun voedselomgeving en duurzame en gezonde mogelijkheden krijgt een vervolg. Twee andere organisaties IVN/Jong leren eten en stichting SPOONY gaan in 2024 samen bestaande programma's doorontwikkelen en toepassen op 80 basisscholen in de regio. Dit project 'Smikkelen met eetbaar groen' start in januari 2024.</p> <p>De gehele, ontwikkelde leermethode wordt beschikbaar gesteld aan GGD Hart voor Brabant en Jong Leren Eten en liggen op de plank bij de gemeente Meierijstad. Onderdelen hangen met elkaar samen. De methodiek is daarom ook niet op de website geplaatst. De website is uit de lucht.</p>																				
Begroting		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th><u>Begroting</u></th> <th></th> <th><u>Realisatie</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage (incl BTW)</td> <td>€ 150.000</td> <td>Rijksbijdrage (incl BTW)</td> <td>€ 48.005</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering (RNOB)</td> <td>€ 150.000</td> <td>Publieke cofinanciering (RNOB)</td> <td>€ 48.006</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering (provincie)</td> <td>€ 150.000</td> <td>Publieke cofinanciering (provincie)</td> <td>€ 48.005</td> </tr> <tr> <td><u>Totaal</u></td> <td>€ 450.000</td> <td><u>Totaal</u></td> <td>€ 144.016</td> </tr> </tbody> </table>		<u>Begroting</u>		<u>Realisatie</u>	Rijksbijdrage (incl BTW)	€ 150.000	Rijksbijdrage (incl BTW)	€ 48.005	Publieke cofinanciering (RNOB)	€ 150.000	Publieke cofinanciering (RNOB)	€ 48.006	Publieke cofinanciering (provincie)	€ 150.000	Publieke cofinanciering (provincie)	€ 48.005	<u>Totaal</u>	€ 450.000	<u>Totaal</u>	€ 144.016
	<u>Begroting</u>		<u>Realisatie</u>																			
Rijksbijdrage (incl BTW)	€ 150.000	Rijksbijdrage (incl BTW)	€ 48.005																			
Publieke cofinanciering (RNOB)	€ 150.000	Publieke cofinanciering (RNOB)	€ 48.006																			
Publieke cofinanciering (provincie)	€ 150.000	Publieke cofinanciering (provincie)	€ 48.005																			
<u>Totaal</u>	€ 450.000	<u>Totaal</u>	€ 144.016																			

		Herbestemming Rijksmiddelen	€ 101.995
--	--	--------------------------------	-----------

 7. SPARK Makers Zone		
Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Coachen van jongeren in (digitaal) vakmanschap en ambacht in maaksectoren. SPARK Makers Zone is open voor iedereen die zich wil verdiepen in de toekomst van maken met inzet van nieuwe vaardigheden en technologieën, zoals slim en circulair bouwen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 60 mkb-bedrijven, startup, zzp'ers krijgen gebruik van faciliteiten van SPARK lab (training, gebruik machine, specifieke maakvraag). - 100 werkzoekenden (later aangepast naar 50) nemen deel aan vijf techniekoriëntatieprogramma's (TTO) van 10 weken. - Doorontwikkeling naar een industry fieldlab. - Grotere bekendheid en gebruik door ondernemers en studenten. 	Op koers	<p>SPARK Makerszone is een open leer- en experimenteerplek in 's-Hertogenbosch die door steeds meer ondernemers en studenten wordt gebruikt.</p> <p>67 ondernemers hebben gebruik gemaakt van een voucher (investeringsregeling), waarvan elf uit de regio. De voucher had een maximale waarde van 5.000 euro, waarvan de ondernemer 1.000 euro betaalde. De vouchers zijn gebruikt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergroten vaardigheden ondernemers. ▪ Startups die experimenten hebben gedaan en nu zelf eigen werkplaats hebben. ▪ ZZP'ers en kleine ondernemers die gebruik hebben gemaakt van faciliteiten. Meerderheid is lid gebleven van SPARK om langer gebruik te maken van de faciliteiten. <p>De formule van het 10-weekse traject techniekoriëntatie (TTO) voor werkzoekenden was succesvol. Bedrijven nemen actief deel door onderdelen van het programma te verzorgen. De deelnemers aan TTO waren betrokken en gemotiveerd. Door corona kon de eerste groep niet met 20 maar met 10 deelnemers starten. Dat bleek uiteindelijk de juiste groepsomvang om iedereen voldoende aandacht te kunnen geven. Er zijn 56 deelnemers geweest in vijf sessies waarvan na afloop: 15% start met werk, 30% start vervolgstudie, 15% stroomt uit naar stichting InnAut (leren en werken), 30% oriënteert zich op werk en 10% stopt en gaat niet verder in de techniek.</p> <p>SPARK Fieldlab Smart & Circular Construction is 28 juni 2022 gestart. Subsidies van de provincie hebben dit onderdeel mogelijk gemaakt. Het</p>

		<p>fieldlab voor applied science van Avans met focus op circulair bouwen en nieuwe (biobased) bouwmaterialen heeft een vaste plek gekregen in de werkplaats.</p> <p>Gedurende de looptijd zijn vele rondleidingen, bijeenkomsten en presentaties voor zowel ondernemers als studenten verzorgd. Er is veel reuring in het pand.</p>
Borging direct na afloop project (september 2023)		<p>Door de extra middelen is er sprake van een sterkere positionering als innovatiecluster op het gebied van bouw en techniek in de regio zowel voor bedrijven als onderwijs. SPARK is nu deelnemer aan Groeifonds Toekomstbestendige leefomgeving, voor het creëren van een lerend netwerk.</p> <p>Meerdere ondernemers die gebruik hebben gemaakt van de voucher blijven tegen betaling gebruik maken van de faciliteiten. De voucher regeling wordt in kleinere vorm doorgezet o.a. voor starters.</p> <p>Door goede afspraken met onderwijsinstellingen (Sint Lucas, Avans, KW1C, HAS Green Academy) kunnen studenten en docenten geholpen worden met de faciliteiten, de aanwezige kennis en netwerk.</p> <p>Voor het TTO traject moet nog een businesscase opgesteld worden. Verschillende subsidies en fondsen worden hiervoor gezocht. De aangepaste formule die is aangeboden aan leerlingen van het KW1C wordt waarschijnlijk doorgezet.</p> <p>Het fieldlab gaat door. SPARK Makerszone is een samenwerking aangegaan met Dome-X uit Oss om hun krachten te bundelen. SPARK focust op skillsontwikkeling en menselijk kapitaal. Dome-X is de broedplaats voor oplossingen duurzaamheid in de gebouwde omgeving.</p>
Begroting		

	Begroting
Rijksbijdrage	€ 200.000
Publieke cofinanciering (gemeenten)	€ 300.000
Publieke cofinanciering (provincie)	€ 45.000
Overige financiering	€ 0
Totaal	€ 545.000

	Realisatie
Rijksbijdrage	€ 200.000
Publieke cofinanciering (gemeenten)	€ 300.000
Publieke cofinanciering (provincie)	€ 45.000
Overige financiering	€ 58.855
Totaal	€ 603.855

Toelichting op afwijking

De overige financiering is de eigen bijdrage van de ondernemers voor de vouchers en de in-kind bijdrage van bijdrage van bedrijven aan het TTO traject. Gemiddeld zo'n 2.000 euro per bedrijf per TTO.

8. Nieuwe perspectieven voor boeren

Doelen	Eind-resultaat	Resultaten en bevindingen
Begeleiding door bedrijfsexperts en coaches van 18 stoppende boeren naar een andere bron van inkomsten.		Achttien agrarische ondernemers hebben deelgenomen aan het businessprogramma en zes aan het inspiratieprogramma. Voor de deelnemers betekent dit een nieuwe stap in hun bedrijf. Daarnaast vormen zij een inspiratiebron voor andere ondernemers om over hun toekomst na te denken.
Borging direct na afloop project (maart 2023)		Het project is uitgevoerd door OndernemersLift+. In januari 2023 zijn de activiteiten van OndernemersLift+ on hold gezet. Deze stichting kan dus zelf geen vervolg meer bieden. De gemeente Meierijstad heeft de betrokken trainer de opdracht gegeven om aan één groep agrarische ondernemers uit deze regio het programma aan te bieden. Als dit succesvol wordt, volgen mogelijk meer groepen. Er is een voorstel voor doorontwikkeling en uitrol van de aanpak ingediend bij de uitvraag naar de vijfde tranche.

Begroting		Realisatie	
	<u>Begroting</u>		<u>Realisatie</u>
Rijksbijdrage	€ 130.000	Rijksbijdrage	€ 130.000
Publieke cofinanciering	€ 0	Publieke cofinanciering	€ 24.000
Overige financiering	€ 50.000	Overige financiering (hard)	€ 26.000
<u>Totaal</u>	€ 180.000	Overige financiering (in kind)	€ 20.000
		<u>Totaal</u>	€ 200.000

Toelichting op afwijking

Door bestuurswisseling bij de provincie en nieuwe prioriteiten bleek er geen capaciteit bij de provincie om mede uitvoering te geven aan het project. De provincie heeft de kosten voor de inspiratiesessie bekostigd. Deze bijdrage is geboekt onder publieke cofinanciering.

Overige financiering
Naar schatting zijn 400 uren x € 50 = € 20.000 in kind door ondernemers ingezet door deelname aan het project.

ANDERS WERKEN

Ontwikkelen van een economisch perspectief

- We realiseren open innovatie zodat AgriFoodsector transformeert naar een veerkrachtige sector die precies, waardevol, verbonden en circulair is. We ontwikkelen nieuwe verdienmodellen en andere bedrijvigheid door slimme toepassingen van nieuwe kennis en (digitale) technologieën. Hiermee kunnen we kringlopen sluiten en voedsel maken én eten met minder verspilling.

13. Ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame eiwitten (ODE)

Doelen	Eind- resultaat	Resultaten en bevindingen																						
<p>Haalbaarheidsonderzoek naar een ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame dierlijke eiwitten door een combinatie van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Experience center - High tech flexibele onderzoeksruimte/ faciliteiten - Expertisecentrum 		<p>Het eindproduct is een gedegen uitgevoerde haalbaarheidsstudie. Het is een complex vraagstuk in een steeds en snel veranderende wereld. Op 16 december 2022 heeft de besluitbijeenkomst plaatsgevonden. Alle partners onderschrijven het belang van innovatie om te komen tot een duurzame productie van dierlijke eiwitten. Zij zien meerwaarde in het bundelen en delen van kennis op dit terrein. Het bleek dat de innovatievraagstukken zich steeds op verschillende niveaus afspelen, wat iedere keer een andere samenstelling van partijen vraagt. Uit de besluitbijeenkomst bleek dat het eigenaarschap hierdoor niet eenduidig belegd kan worden, waardoor de volgende stap nu niet gezet kan worden. De conclusie van het haalbaarheidsonderzoek is daarmee dat het oprichten van ODE eind 2022 niet haalbaar is.</p>																						
<p>Borging direct na afloop project (december 2022)</p>		<p>In de besluitbijeenkomst kwam de behoefte aan een structurele manier van kennis delen duidelijk naar voren. Partners van ODE hebben initiatief genomen om het ontstane netwerk in een meer gestructureerde vorm van netwerksamenwerking met elkaar op te zetten en in de loop van 2023 diverse kennissessies te organiseren.</p>																						
<p>Begroting</p> <table border="1" data-bbox="193 1563 703 1749"> <thead> <tr> <th></th> <th>Begroting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€ 100.000</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€ 100.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering</td> <td>€ 200.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 400.000</td> </tr> </tbody> </table>		Begroting	Rijksbijdrage	€ 100.000	Publieke cofinanciering	€ 100.000	Overige financiering	€ 200.000	Totaal	€ 400.000		<table border="1" data-bbox="895 1563 1445 1868"> <thead> <tr> <th></th> <th>Realisatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€ 80.012</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€ 80.012</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (in kind)</td> <td>€ 19.250</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 179.274</td> </tr> <tr> <td>Herbestemming rijks-middelen</td> <td>€ 19.988</td> </tr> </tbody> </table> <p><u>Toelichting op afwijking:</u> In de begroting was rekening gehouden met de inzet van middelen voor de eerste stappen in de realisatie van een dergelijk</p>		Realisatie	Rijksbijdrage	€ 80.012	Publieke cofinanciering	€ 80.012	Overige financiering (in kind)	€ 19.250	Totaal	€ 179.274	Herbestemming rijks-middelen	€ 19.988
	Begroting																							
Rijksbijdrage	€ 100.000																							
Publieke cofinanciering	€ 100.000																							
Overige financiering	€ 200.000																							
Totaal	€ 400.000																							
	Realisatie																							
Rijksbijdrage	€ 80.012																							
Publieke cofinanciering	€ 80.012																							
Overige financiering (in kind)	€ 19.250																							
Totaal	€ 179.274																							
Herbestemming rijks-middelen	€ 19.988																							

		<p>centrum. Dit zou voor een groot deel gefinancierd worden door het bedrijfsleven. De uitkomst is echter dat dit nu niet haalbaar is.</p> <p>Door het bedrijfsleven zijn 268 uren in kind ingezet tijdens het haalbaarheidsonderzoek. Dat heeft een waarde van 385 uren x € 50 = € 19.250. De kennisinstellingen hebben 117 uur geïnvesteerd.</p>
--	--	--

14. Circular Food Center (CFC): Innovatieprogramma duurzame verpakkingen

Doelen	Eind- resultaat	Resultaten en bevindingen
<p>Wereldwijd koploper en voorbeeld zijn in de aanpak van verspilling. Ondernemers en onderzoekers ontwikkelen samen met studenten businesscases, onderzoek-, onderwijs- en ontwikkelingsprogramma's om de ketens van voedsel en voedselverpakkingen verspillingvrij te maken.</p>		<p>Het totale programma heeft tot veel duurzame innovatie in de sector geleid waarbij de bedrijven uit Oss aantoonbaar veel meer met elkaar zijn gaan samenwerken en de meerwaarde hiervan hebben ervaren.</p> <p>In totaal zijn tien onderzoeken voor elf deelnemende bedrijven door 30 afstudeerstudenten van HAS green academy uitgevoerd en gepresenteerd op het jaarlijkse event. Er zijn drie events georganiseerd door elf afstudeerders van HAS green academy met in totaal 660 bezoekers. Het onderzoeksprogramma betrof zes productinnovaties, een handleiding circulariteit productontwikkeling, een meetmethode duurzaamheid en een consumentencampagne.</p> <p>Twee modules duurzame verpakkingen van HAS green academy zijn aangeboden. In de modules gingen groepjes van vijf tot tien studenten aan de slag met een bedrijfsgerichte duurzame verpakkingsopdracht.</p> <p>Negen bedrijven uit de verpakkingsketen zijn via het Business Model Template traject (BMT) van de Kracht van New Business Oss ondersteund. BMT biedt ondernemers zes tot twaalf maanden ondersteuning bij de realisatie van een duurzaam of circulair businessmodel. Na een doorlopen BMT-traject is het traject gestart waarbij</p>

		<p>ondernemers met mogelijke samenwerkingspartners en financiers in contact werden gebracht. Deze trajecten zijn langdurig en lopen veelal nog.</p> <p>De behaalde resultaten van het driejarig innovatieprogramma zijn vastgelegd het magazine ‘Samen verpakken we de toekomst’.</p>																										
<p>Borging na afloop (december 2023)</p>		<p>Het jaarlijkse event krijgt in 2024 een vervolg. De verpakkingsbedrijven zagen zich eerst als concurrenten. Door drie jaar samen op te trekken kregen zij een breder beeld van de hele verpakkingsketen, vooral richting consument en afvalverwerking. De bedrijven hebben ook kennis gemaakt met vernieuwende oplossingen en inzichten die studenten en HAS green academy hebben gebracht. Het is nu aan de bedrijven om dit verder vorm te geven. Het is nu nog te vroeg om te beoordelen of bedrijven dit zelf actief gaan oppakken. De gemeente Oss gaat de samenwerking met HAS green academy verder uitbouwen en gaat tien jaar samenwerking vieren met ondertekening van een overeenkomst.</p> <p>De keten van de verpakkingsindustrie heeft behoefte aan duidelijke regelgeving om de ingezette beweging door te kunnen zetten. Het event in 2024 krijgt dit onderwerp als thema.</p>																										
<p>Begroting</p> <table border="1" data-bbox="188 1406 699 1724"> <thead> <tr> <th></th> <th><u>Begroting</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage (excl BTW)</td> <td>€ 145.200</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering (gemeente)</td> <td>€ 120.000</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering (provincie)</td> <td>€ 30.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering</td> <td>€ 130.000</td> </tr> <tr> <td><u>Totaal</u></td> <td>€ 425.200</td> </tr> </tbody> </table>		<u>Begroting</u>	Rijksbijdrage (excl BTW)	€ 145.200	Publieke cofinanciering (gemeente)	€ 120.000	Publieke cofinanciering (provincie)	€ 30.000	Overige financiering	€ 130.000	<u>Totaal</u>	€ 425.200		<table border="1" data-bbox="890 1406 1452 1780"> <thead> <tr> <th></th> <th><u>Realisatie</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage (incl BTW)</td> <td>€ 145.200</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering (gemeente)</td> <td>€ 120.000</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering (provincie)</td> <td>€ 30.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (in kind)</td> <td>€ 130.000</td> </tr> <tr> <td><u>Totaal</u></td> <td>€ 425.000</td> </tr> <tr> <td>Herbestemming Rijksmiddelen</td> <td>€ 0</td> </tr> </tbody> </table>		<u>Realisatie</u>	Rijksbijdrage (incl BTW)	€ 145.200	Publieke cofinanciering (gemeente)	€ 120.000	Publieke cofinanciering (provincie)	€ 30.000	Overige financiering (in kind)	€ 130.000	<u>Totaal</u>	€ 425.000	Herbestemming Rijksmiddelen	€ 0
	<u>Begroting</u>																											
Rijksbijdrage (excl BTW)	€ 145.200																											
Publieke cofinanciering (gemeente)	€ 120.000																											
Publieke cofinanciering (provincie)	€ 30.000																											
Overige financiering	€ 130.000																											
<u>Totaal</u>	€ 425.200																											
	<u>Realisatie</u>																											
Rijksbijdrage (incl BTW)	€ 145.200																											
Publieke cofinanciering (gemeente)	€ 120.000																											
Publieke cofinanciering (provincie)	€ 30.000																											
Overige financiering (in kind)	€ 130.000																											
<u>Totaal</u>	€ 425.000																											
Herbestemming Rijksmiddelen	€ 0																											

15. GreenTech Park Brabant (GTPB)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Door inzet van een participatieve en gebiedsgerichte aanpak, passend bij de nieuwe Omgevingswet, is de ontwikkeling van een regionale broedplaats voor innovatieve startups (de 'Incubator') tot stand gekomen op een duurzaam en/of circulair bedrijventerrein met kwalitatief hoogwaardige bedrijvigheid.</p>		<p>Het college van B&W van de gemeente Boxtel heeft begin 2021 de doelstellingen voor het bedrijventerrein verbreed naar een biobased en/of circulair bedrijventerrein met kwalitatief hoogwaardige bedrijvigheid.</p> <p>De Omgevingswet is meerdere malen uitgesteld, hierdoor is het eindproduct een bestemmingsplan in plaats een omgevingsplan. De uitgifte van de percelen gaat vanwege het Didam arrest via een aanbesteding.</p> <p>Om uitvoering te geven aan de wens van het college, is een volgtijdelijk proces gevolgd. Er zijn drie gebiedsdagen en twee extra overleggen met potentiële vestigers geweest. De kleinere sessies bleken nodig om tot de juiste ambities te komen. Met een grote groep bleek dat lastig te organiseren en te formuleren. Wat is nu precies circulair en hoe kun je dat toepassen bij de ontwikkeling van een nieuw terrein. De R-ladder (mate van circulariteit) bleek een goed model om de ambities op te bepalen. Trede 2: "een bijdrage leveren aan het verminderen van het gebruik van grondstoffen", had voldoende draagvlak onder de ondernemers. Verder zijn andere ambities en principes vastgesteld, zoals: samen delen, experimenteerruimte bieden, interactie, organisch groeien, gezonde omgeving, biobased materiaalgebruik, lokale energie, landschappelijke en ecologische waarde nastreven, kansen voor iedereen en circulaire economie. Principes die later in het aanbestedingsdocument voor de uitgifte van percelen een rol gaan spelen bij het waarderen van de inschrijvingen.</p> <p>Het ambitiedocument is medio 2022 door het college vastgesteld en gepresenteerd aan bedrijven en omwonenden. Bij uitgifte van percelen kunnen alleen bedrijven zich vestigen die minimaal voldoen aan trede 2 van de R-ladder (ladder van circulariteit). Daarnaast is de</p>

		<p>vestiging van een incubator/broedplaats opgenomen om te stimuleren dat startups o.a. vanuit de maakindustrie met elkaar, met andere sectoren én met kennisinstellingen gaan samenwerken. Deze incubator is een waardevolle toevoeging voor het regionale startup-ecosysteem. Tot op heden zijn er nog zo'n 15-20 bedrijven geïnteresseerd. Ook voor de incubator is een geïnteresseerde ondernemer. Het terrein wordt aardgasvrij en klimaat adaptief; met veel groen en waterhuishouding dat is voorbereid op droogte en piekbuien.</p> <p>Het ontwerpbestemmingsplan en het concept beeldkwaliteitsplan zijn in jan-feb 2023 ter inzage gelegd. Er zijn zeven zienswijzen ingediend. Dat is relatief weinig. Een intensief voortraject (zoals de Omgevingswet verlangt) lijkt vruchten af te werpen. De gehele beantwoording op de zienswijzen is nog niet mogelijk. Het is wachten op richtinggevende uitspraken over stikstof en het extern salderen daarvan.</p>																								
<p>Borging na afloop (september 2023)</p>		<p>Het gaat nog maanden, mogelijk zelfs enkele jaren duren voordat de eerste bedrijven zich kunnen vestigen op GTPB. Als het bestemmingsplan is vastgesteld door de gemeenteraad is bezwaar en beroep nog mogelijk. Daarnaast is er nog het vraagstuk of GTPB wel kan worden aangesloten op het energienetwerk.</p> <p>De aanpak, het vroegtijdig betrekken van betrokken partijen en het vraaggericht ontwikkelen, zal MijnGemeenteDichtbij, mits de ontwikkeling zich ervoor leent, blijven toepassen.</p>																								
<p>Begroting</p> <table border="1" data-bbox="204 1733 679 1912"> <thead> <tr> <th></th> <th>Begroting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage (excl BTW)</td> <td>€ 82.645</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€ 150.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 232.645</td> </tr> </tbody> </table>		Begroting	Rijksbijdrage (excl BTW)	€ 82.645	Publieke cofinanciering	€ 150.000	Overige financiering	€ 0	Totaal	€ 232.645		<table border="1" data-bbox="906 1720 1455 2024"> <thead> <tr> <th></th> <th>Realisatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage (excl BTW)</td> <td>€ 82.645</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€ 268.491</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (hard)</td> <td>€ 16.900</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (in kind)</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 368.036</td> </tr> <tr> <td>Herbestemming Rijksmiddelen</td> <td>€ 0</td> </tr> </tbody> </table>		Realisatie	Rijksbijdrage (excl BTW)	€ 82.645	Publieke cofinanciering	€ 268.491	Overige financiering (hard)	€ 16.900	Overige financiering (in kind)	€ 0	Totaal	€ 368.036	Herbestemming Rijksmiddelen	€ 0
	Begroting																									
Rijksbijdrage (excl BTW)	€ 82.645																									
Publieke cofinanciering	€ 150.000																									
Overige financiering	€ 0																									
Totaal	€ 232.645																									
	Realisatie																									
Rijksbijdrage (excl BTW)	€ 82.645																									
Publieke cofinanciering	€ 268.491																									
Overige financiering (hard)	€ 16.900																									
Overige financiering (in kind)	€ 0																									
Totaal	€ 368.036																									
Herbestemming Rijksmiddelen	€ 0																									

		<p><u>Toelichting afwijking publieke co-financiëring:</u> De gemeente Boxtel heeft meer middelen ingebracht dan vooraf voorzien. De middelen zijn besteed voor de begeleiding van het participatieve proces en planontwikkeling.</p>
--	--	--

 16a. Direct energie uit mest		
Doelen	Eind- resultaat	Resultaten en bevindingen
<p>Haalbaarheidsstudie, samen met vier melkveehouders, een ondernemer en HAS green academy-studenten naar een bewerkingsmethode (monovergister) om op locatie energie uit koeienmest te produceren en te verwaarden.</p>		<p>De haalbaarheidsstudie is uitgevoerd en heeft een kosten/batenanalyse opgeleverd. De meerwaarde ten opzichte van een gangbare monovergister is nu niet aantoonbaar. De deelnemende boeren gaan dus niet over tot een full-scale opstelling. De proefopstelling is weggehaald. Een melkveehouder gaat wel verder met experimenteren met algenconcentraat.</p>
<p>Borging direct na afloop project (maart 2023)</p>		<p>Deze installatie is met enige aanpassing - doorontwikkeling ultra filtratie systeem- aan een andere melkveehouder uit Oss aangeboden. De nieuwe filters komen uit Brabant. De provincie kan hier momenteel, vanwege de actualiteit, geen vergunning voor afgeven. Er loopt daarom een aanvraag voor het verkrijgen van proefstalstatus. De subsidie in het kader van de SBV regeling (Subsidiemodules Brongerichte Verduurzaming stal- en management-maatregelen) is reeds afgegeven aan deze melkveehouder.</p> <p>De deelnemende boeren uit de pilot zijn ook betrokken bij de Westelijke polder in Oss. Dit gebied is al opgenomen in de houtskoolschets BPLG voor het verkrijgen van een GGA-status. De provincie maakt zich hard om dit gebied in het landelijk netwerk van de zandgebieden in te brengen voor de tweede fase van bemestingsproeven.</p> <p>De gemeente Oss zet vervolgstappen. Zij maken afspraken met agrariërs in het buitengebied hoe</p>

		<p>invulling te geven aan gezonde bodem/water/lucht, biodiversiteit en emissiereductie (methaan en ammoniak) binnen een economisch houdbare bedrijfsvoering.</p> <p>De ervaringen zijn gedeeld met het Nederlands Centrum Mestverwaarding (NCM).</p> <p>Binnen het lectoraat Voedselproductie en Circulaire economie is deze pilot één van de voorbeelden.</p>	
Begroting			
	<u>Begroting</u>		<u>Realisatie</u>
Rijksbijdrage	€ 61.983	Rijksbijdrage	€ 45.535
Publieke cofinanciering	€ 55.000	Publieke cofinanciering	€ 33.059
Overige financiering	€ 205.000	Overige financiering (in kind)	€ 22.500
<u>Totaal</u>	€ 321.983	<u>Totaal</u>	€ 101.094
		Herbestemming rijksmiddelen	€ 16.448
		<p><u>Toelichting op afwijking:</u> In de begroting was rekening gehouden met een vervolg van de pilot. Er zouden dan middelen beschikbaar zijn voor de communicatie van de uitrol.</p> <p>Door de melkveehouders zijn 450 uren in kind ingezet tijdens het haalbaarheidsonderzoek. Dat heeft een waarde van 450 uren x € 50 = € 22.500.</p>	